

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Mali oglasi trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 74

Maribor, sredo, dne 15. septembra 1937

Leto XII

Nyonska konferenca

Boj proti pomorskim roparjem.

V Ženevi zasedata Društvo narodov in ožji svet. V sedemnajstih letih obstoja Društva narodov še ni bil nikdar trenutek tako važen kakor je sedanjí, ko nam dogodki pričajo, da se je po vsem svetu razpaslo

pravo barbarstvo,

od tedaj pa do danes zlasti, odkar je Društvo narodov pokazalo svojo nesposobnost. Mednarodno pravo, mednarodni pakti in medsebojna pomoč, kar je bilo zajamčeno v Društvu narodov, je postalo brez pomena v praksi ter se rešuje z dobrohotnimi resolucijami.

Razumljivo je, da ob neaktivnosti Društva narodov rase

moč ideoloških imperijalistov,

ki imajo namen popolnoma zasužnjiti male države in narode. Izstop Japonske, Italije in Nemčije iz Društva narodov je sicer neprijetna zadeva, ne more pa biti dovolj tehtna, da bi onemogočila boj proti imperialističnemu fašizmu, boj proti anarhiji, proti barbarstvu in proti zasužnjenju držav in narodov, ki se žele razvijati v miru.

Med zasedanjem Društva narodov se vrši tudi

sredozemska konferenca v Nyonu.

Ta naj prepreči zadnje tedne nastalo ropanje po Sredozemskem morju in bližnjih vodah. Ropanj ne vrše pomorski roparji, kakor v starem in srednjem veku, ampak ropanje in potapljanje ladij se vrše po nalogu ali vsaj sporazumno z nekaterimi deželami. Te dežele so sicer sprejele načelo nevmešavanja v špansko vojno. Niti ne potapljaajo le ladje, ki so namenjene španski valencijski vladi, ampak tudi druge ter obenem zatajujejo svojo pripadnost. To so kričeče kršitve mednarodnega prava ter pomenijo tolovajsko barbarsko roparstvo.

Ženevska konferenca ima na dnevnem redu važna vprašanja. Delitev Palestine, sredozemska vprašanja, vojna v Španiji in vojna med Kitajsko in Japonsko. Španija in Kitajska zahtevata pomoč.

Za nas je trenutno najvažnejše sredozemsko in špansko vprašanje,

ker je v ozki zvezi z razvojem v Evropi in sta

od tega razvoja odvisna mir in svoboda evropskih narodov.

Za konferenco so pa še važne grozeče Hitlerjeve izjave na nürnberškem kongresu, obisk Mussolinija v Nemčiji in zadržanje južnoameriških držav, ki se približujejo osi Berlin—Rim.

Po pretehtanju teh dogodkov in stališč bo nyonska konferenca lahko definitivno sklenila o ukrepih.

Načelno so se države, ki se udeležujejo nyonske konference zedinile glede naslednjega angleškega načrta:

1. ustanove se patrolne kontrole po določenih področjih v Sredozemskem morju.

2. en pas se poveri Italiji, če pristopi, sicer bodo službo vršile druge države.

3. odredita se pasova, kjer bosta vršili kontrolo Anglija in Francija.

4. odrede se pasovi, kjer bodo druge države vršile to službo tudi v

Tomaž G. Masaryk - mrtev

Danes, dne 14. septembra zjutraj ob pol 4. uri je v gradu Lany pri Prazi prenehalo biti srce prvega prezidenta Češkoslovaške republike, Osvoboditelja Tomaža G. Masaryka.

Ob njegovi smrtni postelji so bdeli prezident dr. Beneš, predsednik vlade dr. Hodža in podpredsednik sodrug Bechyně.

Češkoslovaški narod je že par dni s strahom in skrbjo prisluškoval novovedim radija o poteku bolezni tega ljubljenelega in demokratičnega evropskega vladarja, ki je doživel 87 let. Danes so že na vse zgodaj zaplapolale po mestih in selih Češkoslovaške črne zastave. Teško bo najti med tem bratskim, visoko kulturnim narodom državljana, ki se ne bi nad smrtjo tega narodovega očeta sklonil z boljo in v najgloblji hvaležnosti.

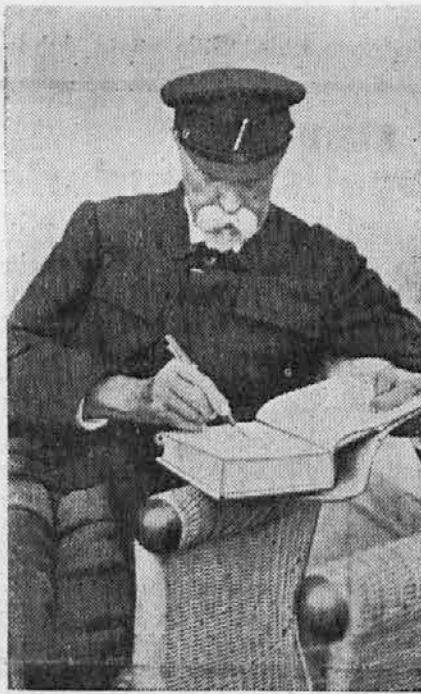
Posebno pa narod, delovni narod.

Ne samo v Evropi, v celem kulturnem svetu je danes ime Masaryka spojeno z imenom **demokracije**. Vso njegovo dolgo življenje je bila res nepretrgana in neumorna, predvsem pa neustrašna borba za široke sloje naroda, za resnico in pravico. V tej borbi je imel včasih proti sebi skoro ves svoj narod. Dejansko je bila ogožena njegova rodbina, služba, osebna varnost, a Masaryk ni klonil, ni se udal. Le s tem večjim notranjim ognjem se je zagrizel v borbi proti hinavščini in krivici.

Zato je bil že tudi davno pred vojno na strani **d e l a v s t v a**, kazal je pot proletarijatu. Pomagal je ustanoviti Delavsko akademijo v Prazi, ki je še danes ognjišče socialističnega

kulturnega dela. Prispeval je bogato iz svoje profesorske plače za delavski dnevnik, 1. majnika je korakal v sprevedu socialističnega delavstva.

Med svetovno vojno se je v starosti 65 let podal v inozemstvo, da tam dobojuje svoj in narodov življenjski

boj s Habsburžani. Kot poprej doma, je tudi ta boj dovršil z osvobojenjem Češkoslovaškega naroda in postal njegov prvi prezident.

Tudi kot prezident je ostal zvest svoji preteklosti, svoji besedi, svojim naukom, prepričanju in tradiciji svojega naroda: Demokracija je bila v svoji polni vsebini geslo njegovega

vladanja. Narod sam vlada od vsega početka do danes Češkoslovaško republiko po svojih svobodno izvoljenih ljudskih zastopnikih.

Masaryk je videl le v demokraciji bodočnost svojega naroda in države. Zato je bila njegova povdarjena iskrena želja, da stopa tudi njegov naslednik le po poti demokracije. Precej po Masarykovi želji je narod izročil vodstvo svoje usode po odstopu Masaryka v roke njegovega učenca, sodelavca in soborca za demokracijo, dr. Edvarda Beneša.

Tudi jugoslovanski socialisti iskreno žalujejo za Tomažem Masarykom, ki je bil še prav izreden prijatelj Jugoslovancov že pred vojno. Na Dunaju in Budimpešti je vodil ljuto borbo proti takratnim avstro-ogrskim načrtom izigravanja Jugoslovancov v balkanski politiki in si s tem svojim delom nakopal sovraštvo vesoljne avstrijske in madžarske oficijelne politike.

V Prazi je Masaryk gojil pred vojno prav prirčne stike z jugoslovanskim dijaštvom in tudi najboljši intelektualci, ki so vstopali pred vojno v slovenski socialdemokratski pokret, dr. Dermota, dr. Lončar in drugi, so bili Masarykovi učenci.

Zgodovina jugoslovanskega osvobojenja in zlasti slovenske kulture je neizbrisno spojena z imenom T. G. Masaryka.

Naj bi nam ostal njegov duh borbenosti za pravico in resnico, njegova borba za priznanje vseh pravic delovnemu ljudstvu vzor za vsako javno delo.

a. r.

Šangaj v razvalinah

Japonski imperijalisti uničujejo cvetoče kitajsko mesto.

Boji za Šangaj divjajo z nezmanjšano silo. Ker Japonci ne morejo naprej, so začeli po načrtu rušiti mesto s topovskimi streli, zažigalnimi granatami in bombami. Ves severni del mesta, kjer prebivajo Kitajci, je deloma v razvalinah, deloma pa gori. Japonci izkrcavajo vedno nove čete.

Tudi Kitajci dobivajo ojačenja iz notranjih provinc.

Zadnja poročila trdijo, da je boj za Šangaj pred odločitvijo. Na nekaterih mestih so se Kitajci umaknili, na drugih pa nudijo žilav odpor.

Kolera

se je pričela širiti v Šangaju med japonskimi četami.

vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Na konferenci so mirno in stvarno govorili o dogodkih in načrtih. Francoski zunanji minister Delbos, angleški Eden in drugi, dočim je ruski (Litvinov) z vso ostroščjo

obsojal Italijo.

Rekel je, da bo Rusija sama ščitila svoje transporte.

Načelno se je tudi sklenilo, da morajo kontrolne ladje potopiti vsako napadajočo podmornico. Nadaljnje seje bodo sklepale o teh načrtih in o obrambi pred napadi iz zraka.

Za Italijo in Nemčijo je zlasti zna-

čilno, da zahtevata najprej sredozemski sporazum z Anglijo ter predlagata, da naj potem šele sredozemsko vprašanje sploh rešuje londonski odbor za nevmešavanje. Predlog seveda zbuja pri vseh resnih politikih samo posmeh, ker imenovani odbor že mesece in mesece »razpravlja«, izvedel pa še ni ničesar.

V Nyonu so angleške inicijative načelno sprejete. Teško pa je že danes presojati, kakšna in kakšna sabotaza bo ovirala akcijo, če se Društvo narodov in prizadele države ne bodo zavedale potrebne avtoritete in dolžnosti.

čilno, da zahtevata najprej sredozemski sporazum z Anglijo ter predlagata, da naj potem šele sredozemsko vprašanje sploh rešuje londonski odbor za nevmešavanje. Predlog seveda zbuja pri vseh resnih politikih samo posmeh, ker imenovani odbor že mesece in mesece »razpravlja«, izvedel pa še ni ničesar.

Japonci so zelo vznemirjeni, ker gradi Rusija bombnike, ki bodo v stanju voziti po zraku s 60 možmi posadke. Do konca leta 1937 bo zgrajenih že 500 takih bombnikov.

Ruski bombniki za prevažanje cele armade.

Japonci so zelo vznemirjeni, ker gradi Rusija bombnike, ki bodo v stanju voziti po zraku s 60 možmi posadke. Do konca leta 1937 bo zgrajenih že 500 takih bombnikov.

čilno, da zahtevata najprej sredozemski sporazum z Anglijo ter predlagata, da naj potem šele sredozemsko vprašanje sploh rešuje londonski odbor za nevmešavanje. Predlog seveda zbuja pri vseh resnih politikih samo posmeh, ker imenovani odbor že mesece in mesece »razpravlja«, izvedel pa še ni ničesar.

V Nyonu so angleške inicijative načelno sprejete. Teško pa je že danes presojati, kakšna in kakšna sabotaza bo ovirala akcijo, če se Društvo narodov in prizadele države ne bodo zavedale potrebne avtoritete in dolžnosti.

Delne volitve v senat se bližajo

O izpremembi volilnega reda ni ničesar čuti.

Pred šestimi leti je bilo izvoljenih 23 senatorjev, ki jim poteče poslovna doba 3. januarja 1938, 25 senatorjem pa 9. januarja 1938, če ne bodo zopet imenovani.

Pričetek zasedanja skupščine Društva narodov

Zasedanje je otvoril predsednik španske vlade Negrin.

Osemnajsto redno zasedanje skupščine Društva narodov je otvoril predsednik španske vlade, Negrin. V svojem govoru je izjavil, da Španija trdno upa v Društvo narodov in računa z njegovo pomočjo.

Blamaža nacistov.

General Franco je predlagal, da se ospori mandat delegacije legalne španske vlade na skupščini Društva narodov. Verifikacijski odbor je ta Francov predlog odklonil z utemeljitvijo, da je valencijska vlada edino priznana legalna vlada v Španiji.

Kontrola v Sredozemskem morju.

Nyonska konferenca je sklenila uvesti kontrolo v Sredozemskem morju proti pomorskemu roparstvu danes v sredo. Anglija in Francija sta določili v ta namen 50 trpednih rušilcev. Italija je pozvana, da sodeluje pri splošni kontroli v Sredozemskem morju.

Katalonija z Madridom

Zaman intrige, da bi ločili borce za svobodo

Od časa do časa prihajajo vesti iz fašističnih časnikarskih virov o razdvojenosti med Barcelono in Madridom, o tajnih mirovnih pogajanjih Kataloncev s Francos itd. Barcelonska Generalidad je sedaj ponovno sporočila svetovni javnosti, da so vse te vesti izmišljene. Ničesar na svetu ne more ločiti Špancev in Kataloncev v boju za svobodo proti Francu in njegovim tujim pomagačem.

Potopljena nacistična podmornica.

Dne 10. t. m. so obalne baterije v pristanišču v Valenciji streljale na dve tuji podmornici, ki sta hoteli napasti ladje v pristanišču. Ena podmornica je bila zadeta in se je potopila.

Novi uspehi vladnih čet pred Madridom.

Zapadno od Madrida in 16 km oddaljeno od Escoriala so se vladine čete polastile jarkov na severovzhodu kraja Valdemorilla, kjer so se vršili hudi boji okoli 6. julija, ko so vladine čete prodrle preko Valdemorille pro-

ti Brunetti. Tudi ob reki Jarami, južno od Madrida pri Samaranossi so zaključili boji v korist vladnih čet.

Novi uspehi republikancev pred Madridom.

Zapadno od Escoriala so vladine čete zavzele več močno utrjenih strelskih jarkov, iz katerih so poglne sovražnika. Uspehe so dosegle tudi zapadno od Madrida na Casa del Campo in južno od Madrida pri Aravaci.

Na severnem bojišču,

kjer so nacisti v premoči, se branijo

Francova sodišča v Španiji — more duhovnike

Glasilu upornikov v Bilbao samo javlja smrtne obsodbe duhovnikov. Med obsojenci so na primer: pater Aranguren, ker je pridigoval republikanskim četam; abe Arzuaga, ker je maševal v cerkvah vlade; duhovniki Lotero, Batiz in Legarra so bili iz istih razlogov obsojeni na 30 let prisilnega dela. Cela vrsta duhovni-

vladine čete v okolici Gijona v Asturiji. Kljub premoči pa se Francu še vedno ni posrečilo, da bi likvidiral severno bojišče ob Biskayi.

Pritisk proti Saragossi.

Po ofenzivi, v kateri so vladine čete osvojile 900 kvadratnih kilometrov terena, je pred Saragosso nastopilo trenutno zatišje.

Nacistična križarka »Balears«

Iz bitke pri Alžiru se je vrnila nacistična križarka »Balears« poškodovana v Cadiz. Razbit ima dimnik in veliko luknjo v boku.

Kratka solidarnostna stavka trboveljskih rudarjev

Izbruh nevolje.

V četrtek popoldne je delavstvo druge tretjine na obratu Terezija ustavilo delo radi odpusta nekega delavca, ki je moral iti radi »plavik«. Pravo ozadje izbruha delavske nevolje so bile razne šikane in prepogoste kazni od strani obratnega nadzorstva. Temu obratu se je pridružilo delavstvo ostalih obratov tako, da je v petek, dne 10. t. m. v rudniku Trbovlje počivalo delo v vseh obratih.

Po dvakratni razpravi med zastopniki delavstva in predstavniki družbe se je končno dosegla kompromisna rešitev s tem,

da je družba svojo odpoved umaknila,

dotični delavec pa bo po 14 dnevem brezplačnem dopustu zaposlen na

drugem obratu v Trbovljah. Delavstvo je to vzelo na znanje in pričelo takoj z delom. To je dejanska vsebina začetka in konca tega spora.

Kakor moramo grajati takšno postopanje obratnega vodstva napram delavstvu, ki ima pravico tudi kot človek, tako tudi na drugi strani ne bomo mogli več zagovarjati »plau-maherjev«, ker tudi z delavske strani moramo biti za red in disciplino na obeh strani. Zato čast tistim delavcem, ki so se dostojno obnašali in vedeli, kaj je prav in kaj ne. Graja in sramota pa tistim kričačem, ki so hoteli stavko podaljšati. Ti naj vedo, da so v očeh vsakega poštenega človeka največji škodljivci delavskih interesov.

—//—

Dama in po svetu

O notranji politiki ne prinašajo beograjski časopisi nič, če izvzamemo »Samoupravo« in »Vreme«, ki se še vedno bavita s konkordatom in neprestano zatrjujeta, da je v tem vprašanju vlada zmagala, duhovi pa, da so se že čisto pomirili. Kdaj se bo sestel senat, da sprejme konkordat, se še ne ve.

Davidović in Maček. Nekateri listi so poročali iz Beograda, da je Davidović prekinil svoje zveze z Mačkom. Čudnega bi ne bilo nič, kaj-

ti Davidoviću je znano, s kom se pogaja Maček radi rešitve hrvaškega vprašanja. Izgleda, da sledi Mačku na tej poti precejšen del vodij zemljoradniške stranke.

Še en brat pokojnega patrijarha umrl. Poročajo, da je sedaj umrl še en brat pokojnega patrijarha Varnave. Umrlemu patrijarhu sta torej sedaj sledila že dva brata.

Prispevki za socialno zavarovanje. Objavili smo prispevke za socialno zavarovanje, ki jih smejo delodajalci

odtegovati delavcem po uvedbi zavarovanja za onemoglost, starost in smrt od 1. septembra t. l. dalje. S prvim septembrom se je pa zvišal tudi prispevek za borzo dela, zato so odtegljaji nekoliko višji, kakor smo jih objavili. Novi pregled odtegljajev objavimo v kratkem.

Socialni ekonomski institut. V Ljubljani se je ustanovilo društvo »Socialni ekonomski institut«, ki ima namen proučevati gospodarske in socialne razmere. Predsednik je dr. A. Gosar, podpredsednik dr. St. Bajič, tajnika Uratnik F. in inž. Pečenko.

Pohujšanje v dolini šentflorjanski. V ljubljanski drami je bila določena kot prva predstava v sezoni Ivana Cankarjeva. »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« pa jo je policija prepovedala. Tako poroča zagrebški Jugoslovanski Lloyd z dne 11. t. m.

Odkritje spominskega stebra pisatelju dr. Ivanu Tavčarju. Dne 19. septembra t. l. bo pred rojstno hišo pisatelja in politika dr. Ivana Tavčarja v Poljanah nad Škofjo Loko odkrit spominski steber s pisateljevim bronastim poprsjem. Odkritje spominskega stebra bo ob 11. uri. Udeležence bo pozdravil poljanski župan Ivan Debeljak, nato bo govoril uvodno besedo predsednik »Slovenske matice« dr. Dragotin Lončar, slavnostni govor pa slovstveni zgodovinar, prof. dr. Anton Slodnjak.

Predsednika španske republike Aznarja predlagajo za odlikovanje z Noblovo nagrado. Ta predlog je v resnici umesten. Pod njegovim predsedstvom se nahaja Španija v boju, od katerega je odvisna usoda človeštva.

Naši v Franciji

Vsem sodrugom širom Slovenije rudarjem Zagorja, Trbovelj in Hrastnika!

Z ozirom na to, da se ob priliki našega povratka iz Jugoslavije nismo mogli posloviti in zahvaliti vsem, ki so nas pozdravili pri našem prihodu ter nam šli požrtvovalno na roko, storimo to tem potom.

Posebno se zahvaljujemo vsem delavcem, ki so v Ljubljani kljub neugodni uri prihiteli od blizu in daleč k sprejemu, ki nam bo ostal v trajnem spominu.

Nikdar ne bomo pozabili stavbincev, ki so nam nosili našo težko prtljago ter nam pomagali, kjerkoli je bilo treba.

Za sprejem pa, ki smo ga bili deležni po revirjih, ne najdemo primer-nih besed, da bi se dovolj zahvalili. Saj so po revirjih kar tekmovali med seboj, kje nas bodo lepše sprejeli. — Nepozabni nam ostanejo trenutki, ki smo jih doživeli v Hrastniku 15. avgusta. Nismo mogli govoriti, zato pa so tembolj govorila naša srca, in pokazalo se je, da ideja delavske solidarnosti med delavstvom še ni izumrla, da še živi in bo živela za vedno!

Sodrugji in sodružice, še enkrat najlepša hvala za vse in na svidenje!

Federacija jugoslovanskih sekcij v Lensu.

Nemška špijonaža povsod? Najprej je Anglija izgnala nekaj nemških časnikarjev zaradi špijonaže. Enako so v Kodanju zajeli pet oseb, nemških državljanov, ki so tudi zasledovali begunce iz Nemčije ter organizirali Nemce na Danskem in zahtevali od njih razne politične vesti ter poročila o gradbi trdnjav in utrjevanja pristanišč. Na Švedskem so zaprli 25 Nemcev, ki so bili v zvezi s švedskim nacionalnim socialistom ter špijoni-rali za Nemčijo.

Bombni atentat v Parizu. Preteklo soboto so neznan storilci vtihtapili v poslopje zveze industrijev in v poslopje zveze metalurgične industrije po en peklenki stroj. V obeh slučajih je prišlo da eksplozije, ki je napravila veliko škodo in zahtevala tudi par žrtev.

Meja na Pirenejih mora ostati prosta. Na kongresu radikalnih socialistov v Parizu je rekel vojni minister Daladier: »Kakor iskreno želimo, da ostanemo zvesti politiki nevmešavanja, bi vendar ne mogli dopuščati, da bi bila ta politika za nas past, ki bi nam zapirala pota do naših kolonijah in našo pirenejsko mejo ogrožala. V življenju naroda, ki hoče odločno čuvati svojo veličino, pridejo ure, v katerih mora povedati svoj »ne!«.

Koncipijenta

sprejme odvetnik dr. Avg. Reisman v Mariboru s 1. novembrom.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

A. M. de Jong:

53

IZDAJA

Otroška leta Mereyntleja Geysena

Pa tudi hud ni, kar samo smejal se je in Arjaan mu je moral prinesiti nešplje nazaj. Toda ta jih je izkupil, prav pošteno jih je dobil po zadnjici! ... Sedaj je ves divji na me; toda, kaj neki morem jaz zato: saj vendar nisem mogel več molčati, he! ... Sedaj pa postanem ministrant, Vrč! Kaj praviš ti k temu, he?

»Na, veš kaj — to pa to!« je vzkliknil Vrč in začuden majal z glavo, veseleč se z njim vred. — To si jo pa dobro izpeljal, dečko!«

Toda Mereyntje je odločno zavrnil tako pohvalo.

»Jaz? — Ti, — Vrč!« je odgovoril poln hvaležnosti, z glaskom, ki je bil poln dobrikanja. »Ako bi ti ne bil šel k župniku ... jaz ne bi šel nikoli, svoj živ dan ne ... tako sem se bal ... Oh, Vrč, ti si tako dober z menoj!«

Goort je zvečil kruh in majal z glavo. Mereyntje pa je vztrajal:

»Pa je vendarle res, Vrč: ti si mi tako ljubeznivo priskočil na pomoč!«

»No, da,« je rekel divji lovec v zadregi, »morava pač drug za drugega. Ti bi gotovo tudi kaj storil za me, ako bi bilo treba, ali ne?«

»Seveda, Vrč, toda kaj hočeš, da storim!« je vzkliknil deček vzhiceno. »Ko bom ministrant, Vrč, bom še enkrat toliko molil za te. Stara mati pravi, da ima molitev ministranta pred oltarjem še enkrat takšno moč, kot pa molitev navadnega človeka.«

»Glej si no,« se je rogal divji lovec. »Na ta način bom imel takoj korist od svojega dobrega dela. Dobro torej.« je pristavil muzajoč se, »moli, da mi bo prišlo vedno dovolj zajcev, jerebic in divjih rac pred puško.«

»Bah! misliš, da ti bom zaupal, kaj bom za te izprosil, ti stari porogljivec, ti!« je rekel Mereyntje in napravil kolikor moč resen obrazek.

»Raje odpri vrata,« je rekel Vrč, dušeč se od smeha. »Poll praska po njih.«

Mereyntje je spustil psa v sobo in mu padel okoli vrata, potem se je valjal z njim po tleh in ga jezdil. Nato ga je zopet stisnil k sebi, da se je pasja glava dotikala njegovega lica in rekel svareče:

»He, pridni psiček, Poll! Gospod bo ministrant. Kaj takega bi si ti pač ne bil nikoli mislil, ti stari bandid, kaj? ... Ministrant! ... Veš, kaj to pomeni?«

Poll ga vsekakor ni razumel, kajti vzel je to sporočilo popolnoma ravnodušno na znanje. Z vso silo se je poskusil sprostiti in je novega ministranta prav brezobzirno vrgel na tla. Hip nato je že sedel poleg svojega gospodarja, iztegnil svojo taco na njegovo koleno, zahtevajoč svoj del gospodarjeve večerje. —

Mereyntje se je vsedel tik njega na tla in mu gladil zaceljeno rano na hrbtu, ki se je videla kot čista brazgotina skozi gosto, rjavo dlako.

»Dobro se je zacelilo, he, Vrč?« je rekel. »To je gospod Valter zelo dobro napravil.«

Goort je prikimal in s temnim pogledom ošinil brazgotino.

»Kdaj pa greva zopet h gospodu Valterju?« je prosil deček.

»Ako hočeš,« je odgovoril Vrč, »prihodnji teden, morda že v sredo?«

»O, to je dobro,« je vzkliknil Mereyntje oduševljen. Z mnogo obetajočim pogledom je dodal: »Se veda, ako ne bom moral k cerkovniku se učiti latinščine.«

Da bi prikriš smehljaj, se je Goort pogladil po bradi in rekel:

»To je gotovo zelo težko, kaj?«

»Na in še kako, dečko! Ne samo malo! ... Toda jaz že mnogo znam, čuj: in secula seculorem, amen ... in: et com spiritu tuum ...«

»In kaj naj to pomeni? Pridi in pij spirit?«

»Oh, ti osel!« je vzkliknil Mereyntje zmeden. »Ti se hočeš iz mene samo norčevati! Toda le čakaj, ti bo že prešlo, prijateljček!«

Toda Vrč je vztrajal: »No, kaj pa naj bi sicer pomenilo?« ga je vlekel dalje.

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Kranj

Delavska nabavljalna zadruga ustanovljena. Preteklo nedeljo, dne 12. t. m. se je vršil v restavraciji Semen ustanovni občni zbor Delavske nabavljalne zadruge, r. z. z. o. z., s sedežem v Kranju. Vsled slabega vremena je bila udeležba sicer skromna ali vendar je bilo od 34, ki so podpisali pristopno izjavo in plačali članarino, navzočih 78, poleg pa še nekaj interesentov, ki zaenkrat še niso pristopili. Občnemu zboru je predsedoval zadrugar Bajzel. Prvi je pozdravil občni zbor v imenu Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Kranju gim. rav. v p. g. Košnik in obenem v kratkih in jedrnatih besedah orisal delo te zadruge in pomen združništva sploh. Nato so pozdravili občni zbor še: za SGRJ zadr. Škerbinc, za »Vzajemnost« zadr. Bajd, za tekstilno zadrugo zadr. Tominec. Izčrpano poročilo o nalogah združništva je podal tudi zadr. Bašelj.

Pravila, ki so prav špeciialno sestavljena, so bila po majhnih dopolnitvah in pojasnitvah soglasno sprejeta. Nato je zadr. Bajd predložil listo upravnega in nadzornega odbora, ki je bila tudi soglasno sprejeta. Izvoljeni odbor mora oskrbeti registracijo pravil in pripraviti teren za začetek poslovanja zadruge. Dolžnost vseh združnikov pa je, da pridobivajo zadrugi novih članov s parolo: sloga jači, nesloga tlačil!

Delavci, delavke, vaša dolžnost je, da se sigurno udeležite

PREDAVANJA

o socialni zakonodaji, pomenu kulturne in strokovne organizacije ter delavskega tiska, ki ga priredi »Vzajemnost« dne 19. t. m. — Predavata dr. Reisman in Eržen iz Maribora. Kdor je z naročnino v zaostanku, naj jo ob tej priliki poravnava. — Poverjenik.

Kamnik

Nalezljiva bolezen, tako imenovana verska blaznost, v našem kraju še ni popolnoma odpravljena, kar dokazuje ta-le slučaj: V neko gostilno, v našem prelepem kraju, je poslala neka oseba predmet, kateri je bil zavrt v delavski strokovni list »Delavec«. Lastnica gostilne je vprašala donositelja, kakšen časopis je to. Na odgovor, da je to strokovni list rdečega delavstva, je lastnica z največjim gnusom raztrgala list. To dejanje izobrazene lastnice javnega lokala (kateri je po večini navezan na delavstvo), o kateri trdijo, da je tudi celo pri Marijini družbi, kaže na skrajni prezir in sovražstvo do vsega, kar je razredno zavedno. Kot Marijina hčerka in vneta katoličanka bi morala poznati glavno zapoved Kristusovo — zapoved ljubezni. Mi dvomimo, da bi jo učili takih neolikanih in nekulturnih dejanj njeni voditelji in učitelji; ako je pa to res, tedaj je to povsem pogrešena taktika pridobivanja izgubljenih ovčic in povsem napakno izvajanje Kristusovih nauk. Kristus ni učil sovraštva in prezira. On je oznanjeval ljubezen, z ljubeznijo je pridobil in glavno navodilo za delovanje je dal svojim učencem in namestnikom, zopet: ljubezen —. Skrajni čas je, da oznanjevalci ljubezni pokažejo tudi v dejanju, da se ravnaajo po Kristusovih naukih. Tega naj naučijo tudi tiste, ki imajo v rokah moč in oblast, potem ne bo več razrednih bojev, ampak bosta vladala mir in bratstvo. Dokler pa do tega ne pride, so zaman vse procesije in tabori, zaman blatenje in trganje našega lista; armada lačnih, raztrganih, teptanih se bo večala, dokler ne bo dosežen cilj. Sodruga in zavedno delavstvo tako izzivanje, kot si ga je dovolila omenjena lastnica javnega lokala, ne moti. Naša dolžnost je, da se še bolj oklenemo in s še večjo vneto delujemo za delavski tisk, kateri je edini naš pravi prijatelj in svetovalec in s pomočjo katerega si bomo priborili svojo pravico, mesto v človeški družbi, ki nam pripada in življenje vredno človeškega dostojanstva!

Delavec.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Vam enaki pa res nočemo biti. Ker nas je ZZZD zopet »frontalno« napadla. Vas prosimo, da nam dovolite v naši »D. P.« malo prostora za odgovor. Gospodje okoli ZZZD so se pošteno razvneli ter se hvalili s svojimi skoraj stoočletnimi uspehi, ki da so jih dosegli pri g. Löschniggu. Toda kakšni so ti uspehi? Nekateri delavci so na slabšem kot so bili pred stavko, n. pr. da morajo plačati stanovanje, katerega so imeli prej brezplačno v uživanju. Podjetje je tudi odpustilo sedaj vse mladoletne, kakor tudi vse ženske delovne moči. Lepi uspehi, kaj? V svojem dopisu navajajo tudi ustanovni občni zbor neke NSZ. Iskali smo to organizacijo v našem zelo obširnem kraju, pa zaman. G. dopisnika je menda strah pred našimi razredno zavednimi organizacijami, pa je v tem strahu videl mesto ene, kar dve nasprotni organizaciji. Očitajo nam tudi zlobnost, češ, da smo jim mi poslali orožnike na njihov neprijavljeni sestanek. Goniš spodje, ni vsak tak, kot so tisti, ki se zbirajo okoli vas. Ali se še spominjate, ko ste povabili naše zaupnike na skupen sestanek, za njihovim hrbotom pa poslali po orožnike. Na žalost ste padli pri tem sami v kašo. Torej gg. tovariši, kdo je zloben? Mi gotovo ne, ker nočemo te sramote podedovati za vami. V zadnjem odstavku dopisa pa stoji žalosten klic po disciplini in redu, kakor tudi poziv k plačevanju članarine. To ne kaže posebno velike moči, o kateri je govora v začetku dopisa. Menda se ne bomo motili, če rečemo: Mi rastemo, a vas je strah!

Radi minimalnih mezd — žrtve na cesti

Še najnižja mezda jim je previsoka.

Mislili smo, da je naredba o minimalnih mezdah v naši banovini odveč, posebno v sedanjem času, ko od dne do dne rastejo cene. Saj nihče ne more pošteno živeti s to uradno določeno najnižjo mezdo.

In vendar nam prihajajo

gorostastne vesti,

da se najdejo podjetja in seve kakor vedno, ravno najbogatejša, katerim so še te najnižje mezde previsoke. Raje kot bi plačali takšne najnižje mezde, mečejo na cesto ljudi, katerim so doslej plačevali za težko delo še manje, kot je sedaj zakonita najnižja mezda.

Čujte obupne dopise takih žrtev!

Iz Maribora nam poročajo:

V opekarni Derwuschek, pri kateri je solastnik tudi milijonski kapital stavbenika R. Kiffmanna, so vrgli iz službe 4 starejše delavke, ki so bile tam zaposlene dolga leta. Razlog za odpust: Ne moremo vam plačevati zakonite minimalne mezde Din 2.50 na uro, ampak bomo vzeli za to službo mlajše moči.

Iz Rožaške Slatine nam piše delavec:

»Podpisani 21 let star, siro-

mašnega stanu, sem delal v steklarni Sv. Križ tik Rožaške Slatine.

Imel sem dnevno Din 15.—, Sedaj je prišla uredba o minimalnih mezdah, da mora dobiti čez 18 let star delavec na siht Din 22.—, zategadelj sem odpovedan od dela in še 50 drugih delavcev. Prosim za pomoč, kaj mi je storiti, da bi bil zopet sprejet v steklarni na delo? itd.«

Torej komaj Din 15.— je plačevala bogata steklarna krepkemu delavcu v najboljših letih. Podjetje, ki ima tudi steklarno v Hrastniku in v Paračinu, s centralo v Zagrebu, torej tudi večmilijonsko podjetje z ogromnim kapitalom, ki ima ravno sedaj sijajno konjunkturo in dela ogromne dobičke. Bračom Abel in Co. pa je beraška mezda Din 22.— dnevno, ki jo je določila naša država kot najnižjo, previsoka. In zato — 50 revežev na cesto!

Ali smo res brez moči proti takšnemu očitnemu izigravanju zakonodaje v Jugoslaviji?

Kaj pa delavstvo pri steklarni Rožaške Slatine, kje je organizacija, kako je tam razširjeno delavsko časopisje, da bi vzgajalo delavstvo k skupni borbi proti tem tujim kapitalistom?

Ljubljana

Nova kolektivna pogodba v krojaški obrti

Tvrdba K. Pučnik, moško in damsko krojaštvo, Šelenburgova ulica, je sklenila z Osrednjim društvom oblačilnih delavcev v Ljubljani kolektivno pogodbo. Tvrdba K. Pučnik je dodeljena v I. razred in znaša urna mezda za veliko delo Din 6.50, za malo

delo pa Din 6. Pogodba je stopila v veljavo dne 13. t. m. Upamo, da bodo tvrdki K. Pučnik sledile tudi druge tvrdke in ugodile upravičenim zahtevam krojaških pomočnikov.

Kakšne dragocenosti hranijo blagajne. Te dni je neznan vlomilec navrtal blagajno trgovca Pauschina v Wolfovi ulici in odnesel celo zakladnico zlatine in dragocenosti, ki so bile tamkaj spravljene, kakor: dragocena zlata moška ura, par zlatih uhanov z briljanti, vrednih Din 30.000, zlata zapestnica z zlatim dukatom v sredi, zlata broša z velikim briljantom, kakšnih 10 zlatih prstanov z briljanti in rubini in zlata damska verižica s tridelnim obeskom.

Gada je vtaknil v pisemski nabiralnik. V Ljubljani se je zgodila neprimerna grdo-

bija, ki zasluži pošteno kazen in vsjo moralno obsodbo. V severnem delu Ljubljane je neznanec stlačil živega gada v pisemski nabiralnik. Pismonoše so pobrali pisma v vreče in na poštnem uradu, kjer so izsuli pisma iz vreč, je zaplesal na mizo gad med pismi. Gada so sicer vjeli v posodo in se ni zgodila nesreča. Čin zlobnega pomeni skrajno surovost, ki spravlja ljudi v nevarnost pri izvrševanju svojega dela. Kaj takega more storiti le popolnoma pokvarjen ali pa duševno bolan človek.

Maribor

Pomanjkanje higijene v mariborski kurilnici državne železnice. Ne preostaja nam drugega, kot da ponovimo, kar smo napisali že v številki 58. »Delavske Politike« o pomanjkanju higijene v mariborski kurilnici državne železnice, kajti vse je ostalo pri starem. Nimamo vode, ne umivalnice. V cellem sta dve vodovodni pipi, iz katerih curi sparijena voda. Tu se umivajo strojevodje, pomivajo pljuvalniki in namakajo metle ter drenjajo žejni ljudje. Kako higijenično, kaj ne? V kurilniški delavnici stoji pločevinasti umivalnik, ako pa se hočeš umiti, moraš na tender lokomotive po vodo in ker je to prepevedano, tvegaš povrhu še kazen! Železniška uprava vendar ne bo mogla teh razmer trpeti še dalje. Temu je treba napraviti konec. To smo povedali sedaj že v drugič.

Tekstilni tečaj. Leta 1935. je Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica v Mariboru, s sodelovanjem nekaterih tekstilnih tovarnarjev ustanovila tečaj za domače tekstilne mojstre. Tečaj traja 2 leti ter so ga letos dokončali prvi tečajniki od tvrdki Ehrlich, Rosner, Mautner, Jugotekstil in Štara. Uspehi tečaja so nadvse razveselilivi, tako da je v letu 1936 tudi tvrdba Hutter in drug poslala v tečaj nad 20 tečajnikov. Nekaj absolventov je na tudi že napredovalo v svojih službah. Poglavitni namen tečaja je, da se domače tekstilce usposablja v dobre mojstre, ki naj zasedejo v tekstilni industriji ona mesta, ki so dosedaj zasedena po inozemskih močeh. Tečaj subvencionira banska uprava v Ljubljani. — Vpisovanje v tečaj se vrši v nedeljo, dne 19. septembra in v nedeljo, dne 26. septembra od 10. do 12. ure v Sodni ulici 9-II. Sprejemni izpiti pa se bodo vršili v nedeljo, dne 3. oktobra od 9. do 12. ure v risalnici deške meščanske šole v Krekovi ulici.

Šolarčki ali bodoči potujoči bohemi? Te dni je objavila geografska »Politika« sliko mariborskih malih harmonikarjev, ki se baje odpravljajo na turnejo po — Ameriki! Človek čita, maže z glavo in se začuden vprašuje, kaj naj bodo ti otroci: šolarčki ali bodoči potujoči bohemi? Kdo bi to vedel!

Prijavite se čimprej za gledališkega abonenta! Za nizko vsoto, ki jo odplačujete letos v osmih zaporednih obrokih (od Din 8.— navzgor) prejmete 14 dramskih, 7 glas-

V ogledalu

Nehvaležni pop. Pop Voja Janjič, ki je kot predsednik odbora za konkordat glasoval proti konkordatu, je iz prejšnjega milijenca postal naenkrat zamorec, ki ga »Samouprava« in »Slovenec« strašno napadata. Zlasti mu očitata, kakšne sinukure je imel Janjič kot politik, ki mu jih je priskrbela JRZ. Ta polemika proti Janjiču je zanimiva, ker je Janjič v »Slovenec« trdil, da je pop Janjič odšel tja, kje je mislil, da bo lahko postal za samega ministra. Toda, ker je, kot pravi »Slovenec«, režim trd in neomajen, je prišel Janjič iz dežja pod kap. Navedba: ...

Trbovlje

Zadruga »Počitniški dom« priredi v nedeljo, dne 19. septembra zadnji večji družinski izlet v letošnjem letu na Mrzlico. Tem potom vabimo vse, posebno pa one, ki še letos niso posetili Mrzlice, da se tega izleta udeležijo v čim večjem številu! Družnost!

Ptuj

Lepo predavanje obrtnikov. »Obrtno društvo za Ptuj in okolico« pravilno umeva svoje dolžnosti napram članstvu v sedanjem času: Ne gre, da bi obrtnik pred morebitnimi bremenimi socialne zaščite morदा bežal, tako kot ptič noj pred sovražniki, ki vtakne glavo v pesek in je prepričan, da ga potem nihče več ne vidi. Zakone, ki nam nalažajo dolžnosti, je treba predvsem poznati. Povrh tega so ravno tudi otroci obrtnikov največkrat potrebni zaščite socialne zakonodaje. V tem okvirju je v soboto na prošnjo obrtnega društva predaval v dvorani »Mladike« s. dr. Avg. Reisman o »Zavarovanju delavstva za starost, onemoglost in smrt«. Dvorana je bila zelo lepo zasedena in zborovalci nadvse zadovoljni s poljudnim preavnavjem; predavatelja so ob koncu nagradili z iskrenim ploskanjem. Tainik društva g. Berlič se je v lepem govoru zahvalil za poljudno razlaganje in naprosil predavatelja, da se še oglasi v vrstah obrtnikov.

VZAJEMNOST

Tezno pri Mariboru

Prvo predavanje »Vzajemnosti«. Preteklo soboto je naša »Vzajemnost« otvorila delovno-kulturno sezono s predavanjem »o razvoju demokracije v Franciji«. Prireditelj je otvoril predsednik s. Auer, ki je v kratkem govoru pojasnil kulturni program tezenske »Vzajemnosti« ter dal besedo predavatelju s. Petejanu, kateri je v daljšem referatu orisal razvoj demokracije in svobode v Franciji od francoske revolucije do danes. Orisal je vzroke velike revolucije, dogodke iz leta 1848, francosko-nemške vojne, kakor tudi vzroke ki so dovedli do sedanje ljudske fronte. Pojasnil je delo in uspehe vlade ljudske fronte zlasti s. Bluma in pomen teh uspehov za ves ostali proletarijat in vse prave demokrate po vsem svetu. Številni poslušalci, ki so navzlic slabemu vremenu prišli na to predavanje, so navdušeni odobravalni izvajanja s. predavatelja. Predsednik je zaključil ta prvi kulturni večer z opozorilom, da se bo takoj v začetku oktobra vršilo drugo predavanje, za katero naj vsi navzoči pridno agitirajo in obenem agitirajo med delavci za pristop k »Vzajemnosti«.

Pevski odsek je ustanovila »Vzajemnost« in vabi vse one, ki imajo veselje do petja, da se javijo pri predsedniku s. Auera, Tezno, Ptujška cesta 5.

Delavska predavanja

17. septembra v Kranju, restavracija Semen ob 9. uri dopoldne.

23. septembra v Dolu pri Hrtniku. Predava: dr. Reisman, Jelen in Eržen.

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najbolj ovirajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati pravi vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

Iz Španije

Vladina obramba strelja na nacistična letala.

Za naše delavske telovadne enote

Pod vlado generala Petra Živkovića so bile razpuščene vse telovadne organizacije razen »Sokola«, ki je bil podržavljen in postavljen pod državno vodstvo.

V zakonu so bile imensko navedene vse telovadne organizacije, ki jih je doletel razpust. Niso pa bile med naštetimi organizacijami omenjene Delavske telovadne organizacije »Svobode«, ki so pred proglašitvijo diktature zaznamovale v vsej Sloveniji jako lep razmah.

Kljub temu je tedanji veliki župan v svojem delokrogu in pozivajoč se na prej omenjeni zakon, razpustil tudi Delavske telovadne organizacije »Svobode«. Proti razpustu je bila vložena pritožba, ki pa ni dočkala rešitve.

Že nekaj časa sem pa čitamo, da klerikalci, združeni v JRZ, obnav-

ljajo svojo telovadno organizacijo in prirejajo zlete bivšega »Orla«. Poleti so priredili tak izlet v Celje. »Slovenec« je poročal o tem zletu pod naslovom »Telovadba naše mladine«. Nastopilo je okrog 200 telovadcev v vseh panogah telovadbe in lahke atletike. List obžaluje, »da je bila ta mladina nekaj let po krivici prisiljena mirovati.«

Nimamo nič proti temu, ako klerikalci obnavljajo svojega »Orla«. Naj ga le, čimprej bo zakon Petra Živkovića o ukinitvi telovadnih organizacij in monopolu na telovadbo v praksi odpravljen, tem prej bomo na področju telesne kulture premagali kvarne posledice diktature.

Taki in slični pojavi pa nam dajo misliti, ali ne bi kazalo, da se tudi delavstvo posluži pravic, ki si jih nemoteno laste klerikalci in začne tudi s svoje strani s pribiranjem telovadcev, ki so bili po krivici prisiljeni

»nekaj let mirovati«. Krivica, ki se je godila našim delavskim telovadcem, je še očitnejša, ker so bili razgnani v nasprotju z jasnim besedilom zakona.

Vprašanje pribiranja delavskih telovadcev postaja aktualno zlasti v krajih, kjer so na razpolago primerni prostori, dvorane itd.

Ako bi kdo hotel ugovarjati, ga moramo opozoriti, da je telovadbi bivšega »Orla« v Celju prisostoval sam kraljev zastopnik in da je torej pribiranje razgnanih telovadcev dobilo sankcijo z najvišjega mesta.

V očigled temu in pa stvarnim potrebam je nastopil čas, da tudi delavstvo dvigne glas za obnovo Delavskih telovadnih enot »Svobode« in s tem v zvezi za vzpostavitve stanja, ki vlada glede gojenja telesne kulture na Čehoslovaškem.

Kar je dovoljeno enim, mora biti tudi nam.

Zveza delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza v Mariboru

privedi v soboto, dne 2. oktobra t. l. v dvorani pivovarne »Union« v Mariboru

VELIK KONCERT

pri katerem sodelujejo sledeča društva: Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužb. (dir. g. Maks Schönherr), Glasbeno društvo tekstilnih delavcev in nameščencev (dir. g. J. Bračko), Tamburaški odsek pevskega društva pekovskih pomočnikov (dir. s. S. Vihar), Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« (pev. g. R. Globučnik), Zel. delavsko pevsko društvo »Krilato kolo« (pev. g. A. German), Pevsko društvo »Grafika« (pev. prof. g. U. Vrabc), Delavsko pevsko društvo »Enakost« (pev. g. M. Plevanč), Pevsko društvo pekovskih pomočnikov (pev. g. A. Horvat), Skupni zbor delavskih pevskih društev (pev. prof. g. U. Vrabc). — Solo-točke izvaja g. Alojz Gabrijan; na klavirju spremlja g. prof. Ema Vrabc. — Na sporedu so umetniške in narodne pesmi. — Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 Din. — Začetek ob 20. uri. — Za udeležbo prosi odbor.

Razno

Beograjski veleselj. Te dni je bil odprt v Beogradu prvi veleselj, seveda v mnogo večjem obsegu kot je n. pr. ljubljanski. Razume se, da so bile v to svrhu potrebne tudi večje investicije za zgradbo paviljonov in večje podpore.

Jesenski nalivi, ki so trajali nepretrgano tri dni, so povzročili v raznih krajih Slovenije precej hude poplave, na gorah pa je zapadel sneg.

Banovinski most čez Dravo pri Vuzenici odnesla povodenj. Dne 10. t. m. je narasla Drava odnesla most, ki veže Vuzenico z Muto in ostalimi kraji na levem bregu reke. Katastrofo je povzročil velik lesen splav, ki ga je prinesla voda. Splav je obtičal nad mostnicami in je zajezil odtok vode. Vsled silnega pritiska so se mostnice podrle in voda je odnesla 24 m mostu. Pri poskusu, da razbije splav in reši ogroženi most, se je težko ponesrečil vodni mojster Engelbert Eigner. Mož se je zrušil s tramovjem vred v deroče valove. Sicer so ga rešili, dobil pa je težke poškodbe po vsem telesu. Most že dolgo časa ni več odgovarjal svojemu namenu. Še pred par leti je bil ta most občinski. Popravila stare podrtije pa so požrla vsako leto toliko denarja, da jih muška občina ni več zmogla. Sedaj je povodenj rešila vprašanje zgradbe novega mostu.

Iznajdljivost podjetnikov ali godba na delovnih prostorih in v tvornicah. Glasilo švicarske kovinarske zveze poroča iz Bruslja, da so potniki tam začeli v gradeči se stavbi godbo. — Začudenji so bili, kaj je treba zidarjem in mizarjem igrati valčke po radiju. Stavbenik je radovednežem pojasnil, da radio igra delavcem, ne poslušalcem z ulice. Godba ohranja med delavstvom dobro voljo, pospešuje njih delavnost. Tudi delavci so trdili, da lažje in z veseljem delajo po nekakem taktu. To sicer ni nič novega. V vojski imajo godbo, po trgovinah, restavracijah in drugod imajo godbo, da poživlja življenje. V Angliji je uvedla godbo v tovarnah prva koncern Standard Motor Co. Najbolj priporočljiva je godba v tovarnah, kjer se opravljajo težka dela. Na Angliškem so raziskovali, kako vpliva godba na delo ter so dognali, da se produkcija v obratih z godbo viša po 6.2 do 11.3 odstotke nad normalo. Iz podatkov je razvidno, da se stroški za godbo kapitalistom izborno izplačajo.

Mednarodni združni kongres za Španijo

Španskemu narodu pravico in mir!

Na predlog angleške delegacije je sprejel mednarodni združni kongres v Parizu soglasno resolucijo, v kateri izraža svoje simpatije španskim združnikom in težko prizadetemu španskemu narodu ter odobrava od osrednjega vodstva internacionale započeto pomožno akcijo za španske združnike.

Mednarodna združna agentura.

Mednarodni združni kongres v Parizu je osvojil predlog o ustanovitvi mednarodne združne agenture, ki bo posredovala izmenjo blaga med združniki na vsem svetu.

V Praži se bo vršil bodoči kongres mednarodne združne zveze, ki je določen za leto 1940.

Mednarodni kongres poštarjev

se je vršil od 5.—7. avgusta v Parizu.

Navzoči so bili delegati iz 17 dežel, v katerih je 25 organizacij poštne službe. Priključene so zvezne organizacije iz Nizozemske, Indije, Kanade, Avstralije, Palestine in Zedinjenih držav. Mednarodna organizacija poštarjev je v sklopu Mednarodne strokovne zveze. Priključene organizacije štejejo 165.175 članov (4 organizacije in 3017 članov manj kot leta 1935). Izstopili so: Zveza poštarjev v Bulgariji, ker je bila raz-

puščena, iz istih razlogov je prenehalo članstvo zveze poštarjev na Letskem. V resoluciji je zahteval kongres: da postanejo poštarji deležni pridobitev tehniškega napredka, da žen ni treba izključiti iz poštne službe, da mora biti napredovanje vedno v zvezi s povišanjem plače, da naj država nadzira radiotelegrafijo, delavstvu pa zagotovi soodločevanje; nadalje se izreka resolucija za 40 urni tednik.

„Lepa Avstrija“ na pariški razstavi

Obiskovalci avstrijskega paviljona na pariški svetovni razstavi dobe izvod vodnika po Dunaju in okolici z naslovom »Das schöne Österreich«. Knjižica obravnava »kulturostanovsko kulturo Avstrije« ter opozarja, kako so sedanjí gospodarji Avstrije kulturne ustanove svobodne Avstrije izpremenili v centrale reakcije. Knjižica je bogato ilustrirana. Prikaže bive delavske ustanove ter

druge pomembnosti. Zlasti tudi objavlja jetnišnice, v katerih mučijo sedaj politične jetnike. Opisuje tudi brezpravje delavcev in kmetov ter opustošenje rdečega Dunaja. Obiskovalcem priporoča, da obiščejo kaznilnice v dunajski okolici. — Knjižico so izdali prijatelji avstriskih ilegalnih delavskih organizacij. Natisnjena je v angleščini, francoščini in nemščini.

Delavski pravni svetovalec

Mezda za bolezen (Sv. Lovrenc na Poh.)

Vprašanje: Zaposlen sem kot lesni delavec. V zadnjem času sem bil bolan, vendar mi delodajalec ni hotel vključiti mojemu pozivu plačati mezde za bolezen po § 219 obrtnega zakona. Ali velja ta predpis tudi za lesne delavce in ali lahko zahtevam za čas bolezní mezdo?

Odgovor: Predpis § 219 obrtnega zak. velja za Vas enako, kakor tudi za delavce vseh strok z zelo maloštevilnimi izjemami. Delodajalec vam je zato dolžan plačati mezdo za bolezen največ za 6 dni.

Dolg pri advokatu in rubež delavske mezde (Kočevje)

Vprašanje: Moj oče dolguje nekemu odvetniku večji znesek in mu odvetnik sedaj grozi, da mu bo zarubil mezdo, ki jo zasluži kot delavec pri gradnji ceste. Ali je mezda rubljiva?

Odgovor: Delavska mezda ni rubljiva, kar smo že večkrat pojasnili. Rubljiva pa bo po novem zakonu od 1. januarja 1938 dalje, v kolikor bo znašala več kot Din 20 dnevno in sicer največ do ene tretjine.

Pešpot (Velenje)

Vprašanje: Pred kratkim sem kupil zemljišče v bližini ceste, vendar hodijo ljudje po travniku tik moje hiše. Na mojo prepo-

ved, da niso upravičeni tam hoditi, se sklicujejo na to, da je baje tam že od nekdaj pot. Ali lahko preprečim uporabljanje te poti?

Odgovor: Če Vaši sosedje dotične steze ne uporabljajo že vsaj 30 let, niso pripostvovali nikake služnostne pravice in lahko pot zaprete. Tožite jih lahko tudi radi motenja posesti, morate pa tožbo vložiti v 30 dneh, od kar so motili Vašo posest.

Zaviljenje časti

Vprašanje: Moja sestra je neka gostilničarka obdolžila tatvine. Slišali sta obdolžitev le dve 11 let stari deklici. Ali bodeta veljali kot prič, če bi moja sestra vložila tožbo?

Odgovor: Obe deklici bodeta lahko pričali, tudi če nista stari več kot 11 let.

Službeno spričevalo (Tržič)

Vprašanje: Do srede lanskega leta sem bila uslužbena v neki tovarni, od takrat dalje pa sem brezposelna. Ali lahko zahtevam še sedaj, da mi bivši službodajalec vpiše spričevalo v delavsko knjižico, ko tega ni storil takrat, ko me je odslovil iz službe?

Odgovor: Izstavitvev, odnosno »pis službenega spričevala« v delavsko knjižico lahko še vedno zahtevate.

Avstrijski strokovničarji v ječi in svobodi

Strokovničarja Holowatyja in Steindla so končno izpustili iz taborišča Wöllersdorf. Holowaty je sedaj gost norveške zveze stavbinskih in lesnih delavcev v Oslu ter so ga norveške strokovne organizacije sprejele s simpatijami.

Nekdanji funkcionarji živilske zveze Krisch, Wenzel in Salzrechner so bili iz kazenskega taborišča v Wöllersdorfu odpuščeni. Mantel in Trojan se pa nahajata še vedno tam. Mantel je bolan na srcu, a ga ne izpuste.

V preiskovalnem zaporu deželnega sodišča se nahaja še vedno bivši tajnik industrijskih nameščencev Oton Hin in bivši predsednik pomočniškega odbora šoferjev Täubler in drugi.

Cestni železničar Franc Mađer je bil odgnan v zapor, češ, da je razširjal ilegalen tisk. Sedel je najprej šest mesecev v preiskavi in je bil potem obsojen na poldruho leto ječe. Ob enem je bil odpuščen iz službe in ker se je že prej nahajal v inozemstvu, je bil sedaj izobčen še iz občine.

Avstrijskega delavstva pa vse to preganjanje ne bo oplašilo, kakor kaže njeega ilegalno gibanje.

Tiskovni sklad

Črna: Havle Peter Din 6. Francija: Lenič Edvard Din 10. Maribor: Čitatelji »D. P.« v kurilnici drž. žel. zbrali Din 20. — Iskrena hvala! Posnemajtel!

Štajerska hranilnica in posojilnica r. z. z. o. z. v Mariboru

vabi na
REDNI OBČNI ZBOR,

ki se bo vršil v četrtek, dne 30. septembra 1937 s pričetkom ob 17. uri v sejni sobi Delavske zbornice, Sodna ulica 9-I, z dnevnim redom:

1. Čtanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. poročilo nadzorstva;
4. odobritev računskega zaključka za leto 1936;
5. volitve načelstva;
6. volitev nadzorstva;
7. predlogi;
8. razno.

Načelstvo.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši ukus.

Priporoča se ŠPECERLJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.L.Z.O.Z.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Stroje, kovine, vsakovrstno železo, uporabljive in neuporabljive plačam po najvišjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.